

Pismo Udruženja kardiologa Srbije

O edukativnom kardiološkom programu Evropskog kardiološkog društva i potrebi usklađivanja programa sub-specijalizacije iz kardiologije u Srbiji

¹Milica Dekleva, ²Branko Beleslin

¹KBC Zvezdara, Odeljenje za kardiovaskularne bolesti, ²Klinika za kardiologiju, Klinički centar Srbije

O d 13-14 decembra 2016. godine, tokom redovnog samita Evropskog kardiološkog društva (ESC), koji se održava u Evropskoj kardiološkoj kući (European Heart House) održana je godišnja konferencija o edukaciji iz kardiologije u evropskim i van-evropskim zemljama (članicama ESC) kao i o neohodnosti usklađivanja programa teorijske nastave i veština koje se tokom sub-specijalističkih studija iz kardiologije moraju savladati. Cilj prilagođavanja i ujednačavanja programa je što bolja kardiološka praksa, kvalitetnija istraživanja u kardiologiji, kao i saradnja među kardiolozima. Da bi se što bolje pripremili za ovaj sastanak, svako od nacionalnih koordinatora za edukaciju uradio je za svoju zemlju široku anketu koja je obuhvatila 127 pitanja "ESC Survey on National Training in Cardiology in Europe 2016" iz oblasti naše poslediplomske edukacije iz kardiologije, specijalističkih i sub-specijalističkih studija, i kliničke prakse. Takođe, predstavljen je kratak prikaz naše specijalističke i subspecijalističke nastave vezane za kardiologiju. Sa svim ovim dokumentima kao i prezentacijama tokom sastanka i interaktivnim diskusijama možete se upoznati preko ESC linkova:

<https://escardio.box.com/s/0mj3uonb00i8g86takzswnpus60laxd>

<https://www.surveymonkey.com/r/ESCeduc2016>

U toku konferencije predloženi su interaktivni besplatni programi i trening za kardiološku edukaciju, kao i kurs za profesionalni kardiološki razvoj. Kursevi imaju tri komponente: teorijski program, veštine i istraživački razvoj. **E-learning ESC nastava** je prilagođena za trogodišnju ili četvorogodišnju subspecijalističku kardiološku edukaciju koja je sastavni deo kardiološkog obrazovanja u svim zemljama EU, uz napomenu da Španija, Irska, Malta, Portugal i Grčka imaju četvorogodišnje kardiološko školovanje, a koji se sprovode posle dve godine specijalizacije iz interne medicine.

U skladu sa dugoročnim ciljevima UKS o sve tešnjem prožimanju i predstavljanju edukativnih programa kako nacionalnih tako posebno i usklađivanju sa ESC kardiološkom edukacijom, UKS će redovno promovisati sve ESC programe i motivisati što veći broj posebno mladih lekara da prođu kako opštu kardiološku ESC edukaciju kako u celini, tako i iz subspecijalističkih oblasti (npr. EAPCI, EACVI, EAHF, ili EHRA). Tu posebno vidimo ulogu

Radnih grupa UKS sa kojima smo već imali razgovore i pozitivne reakcije da svaka RG UKS tokom svog mandata od 2 godine realizuje u svojim oblastima redovne inovacije znanja, tako da tokom 2017. godine očekujemo da prve programe već predstavimo na sajtu UKS uksrb.rs.

U svetlu saznanja o edukativnim kardiološkim programima u drugim EU zemljama, kao i opšteg mišljenja naših kardiologa praćeno inicijativama nekoliko rukovodstava Katedri za poslediplomsku nastavu, smatramo da je nepohodno promeniti i produžiti program sub-specijalizacije u našoj zemlji gde se teorijsko znanje i veštine iz ove oblasti savladavaju samo u toku jedne godine, što predstavlja neslavan i razočaravajući izuzetak u odnosu na sve ostale članice ESC. (Kao primer navodimo iskustvo još od pre desetak godina, kada je poslediplomska Katedra kardiologije Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu uz saglasnost i podršku Medicinskog fakulteta predložilo program sub-specijalizacije iz kardiologije po principu 2+3+1 (2 godine interne medicine plus 3 godine kardiologije, plus 1 godina specijalizacije iz posebnih oblasti kardiologije, koji je posle kratkotrajnog prihvatanja od strane Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, ne samo poništeno već i smanjeno na samo 1 godinu sub-specijalizacije iz kardiologije, uz 5 godina prethodno specijalizacije iz interne medicine.) Ovaj način edukacije je potpuno retrogradan i neprimeren edukativnim interesima lekara i najvažnije zdravstvenim potrebama naših pacijenata gde od kardiovaskularnih bolesti (pre svega koronarna bolest i infarkt miokarda) umire više od 50% stanovništva.

U prilogu predstavljamo ukratko prikazane modele edukativnih programa u nekoliko zemalja EU:

Grčka

- 6 godina Medicinski fakultet (osnovne studije)
- doktorska licenca bez posebnih dodatnih ispita; potom opšta praksa u ruralnim predelima; duga lista čekanja za dobijanje specijalizacije, tokom kojeg se može pokrenuti program mastera i doktorskih studija (minimum 3 godine)

- 2 godine interne medicine

- 4 godine kardiologije: 20 meseci kardiološko odeljenje, 5 meseci ehokardiografija, 2 meseca test opterećenjem, 6 meseci kateterizacija srca, 2 meseca elektrofiziološka laboratorija, 3 meseca kardiohirurgija, 2 meseca

hipertenzija, 6 meseci urgentni centar, 2 meseca prevencija (sa obaveznih 7 noćnih dežurstava mesečno tokom svih 6 godina)

Finska

- 27 meseci Interna medicina (maksimalno 6 meseci kardiologija i maksimalno 6 meseci posebnih oblasti vezanih za kardiologiju – anesteziologija, intenzivna nega, imaging i hirurgija)

- 36 meseci kardiologija (maksimalno 18 meseci u akreditovanim centrima gde se radi koronarografija, PCI, pejsmejkeri/ICD implantacije, koronarna jedinica, teorijska nastava).

Poljska

*- 3 godina interna medicina i 3 godine kardiologija
- posebno kardiologija 6 godina (2 interna medicina i 4 godine kardiologija)*

- program baziran na ESC curriculum-u, sa ispitima posle svakog kursa i procenom veština preko log-book-a potpisanog od strane načelnika odeljenja. Sertifikate priznaje Poljsko kardiološko društvo i Nacionalni zdravstveni fond.

U prikazanim programima svih zemalja učesnica (40), trening za teorijsko znanje i praktične veštine su strukturisane u skladu sa ESC preporukama i pod supervizijom mentora a posle završenog ispita za tzv. "opšteg kardiologa" (general cardiologist). Posebni tematski treninzi za specifične kardiološke oblasti kao što su srčana insuficijencija, akutna stanja u kardiologiji, elektrofiziologija, zdravstveni menadžment u kardiologiji i drugi, mogu se savladati na programskim kursevima koji se

redovno organizuju (jednom ili dva puta godišnje) u nekom od evropskih gradova (London, Ciri, Maastricht). ESC i novoformirana European Heart Academy, ne samo da organizuju nego i finansijski podržavaju pohađanje nekih od ovih kurseva ukoliko se budući učesnici blagovremeno prijave, a postoje i posebne pogodnosti za mlade kardiologe.

Dalji nastavak kontinuirane medicinske edukacije u oblasti kardiologije je sličan onome koji je zastupljen u Srbiji tj. aktivno učešće na edukativnim seminarima, sastancima i kursevima u zemlji i inostranstvu kao i kardiološki kongresi.

Osnovni ciljevi ESC edukativnih konferencija su usklađivanje i poboljšanje kardiološkog obrazovanja, transfer iskustva i znanja kao i pomoć zemljama u razvoju, te su ovi sastanci i organizovani kao tematske diskusije i okrugli stolovi sa predavanjima sa posebnim osvrtom na prilike i specifičnosti zemalja učesnica.

U tom smislu, UO UKS zajedno sa poslediplomskom Katedrom Medicinskog fakulteta u Beogradu, a nadamo se uz aktivnu podršku i ostalih poslediplomskim katedri na drugim Medicinskim fakultetima u Srbiji, nastavlja aktivnosti i komunikaciju sa svim odgovornim institucijama u zemlji oko usklađivanje edukacije iz kardiologije sa programima u EU i ESC kroz produženje sub-specijalizacije iz kardiologije u Srbiji, tako da kardiološka edukacija u Srbiji dobije savremeni sadržaj i oblik gde će mladi lekari biti u prilici da dobiju komparabilno kardiološko obrazovanje kao i mogućnost sticanja diplome Evropskog kardiologa preko usklađenog programa edukacije u Srbiji i ESC.

*Prof. dr Milica Dekleva je
Nacionalni koordinator za edukaciju UKS*